غدیر پیمان آسمانی

امام خامنه‌ای ظِلَّهُ:

روز عید غدیر که به نام عید ولایت نامیده می‌شود، روزی است که مفهوم ولایت اسلامی، به وسیله پیامبر اکرم ﷺ یک مصداق روشن و عینی پیدا کرد.

بیانات در دیدار کارگزاران نظام، ۲۷ فروردین ۱۳۷۷

امام خمینی قُدِّسَ سِرُّهُ:

روز عید غدیر روزی است که پیامبر اکرم ﷺ طبقه حکومت را معین فرمودند و الگوی حکومت اسلامی را تا آخر تعیین فرمودند.

صحیفه نور ج۳ ص ۱۹۷

مجموعه نمایشگاهی ویژه طرح ولایت علوی، اکمال دین نبوی

آدرس تهران : خیابان نوفل لوشاتو . سازمان اوقاف و امور خیریه

آدرس قم : بلوار ۱۵خرداد . جنب امامزاده شاه سید علی . مجتمع فرهنگی آموزشی

تلفن : ۰۲۵-۳۸۱۸۷۱۵۶ سایت مجتمع: mfpo.ir سایت سازمان: oghaf.ir سایت معاونت: mfso.ir

تهیه و تنظیم و ناشر: مجتمع فرهنگی پژوهشی، معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه

نوبت چاپ : تابستان ۹۷ | شمارگان : ۱۷۰۰ دوره | قیمت : ۲۴۰۰۰ تومان

غیر قابل فروش (اهدایی)

سازمان اوقاف و امور خیریه
معاونت فرهنگی و اجتماعی

غدیر
پیمان آسمانی

چگونه پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله برای ایراد خطبه غدیر زمینه‌سازی کردند؟

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله قبل از غدیر، در «مِنا» و مسجد «خیف» برای مردم سخنرانی کردند که در واقع زمینه‌سازی برای خطبه‌ی غدیر بود.

در این خطبه‌ها به امنیت اجتماعی مسلمین از نظر جان و مال و آبرو اشاره نمودند، و خون‌های به‌ناحق ریخته و اموال به‌ناحق گرفته در جاهلیت را رسماً مورد عفو قرار دادند تا کینه‌توزی‌ها از میان برداشته شود. مردم را برحذر داشتند از اینکه بعد از او اختلاف کنند و تصریح فرمودند که: **«اگر من نباشم علی‌بن ابی‌طالب در مقابل متخلفین خواهد ایستاد»**.

حدیث ثقلین برزبان حضرت جاری شد و در ضمن اشاره‌ای نیز داشتند به اینکه عده‌ای از همین اصحاب من روز قیامت به جهنم برده می‌شوند.

به اخلاص عمل و دلسوزی برای امام مسلمین و تفرقه نینداختن سفارش فرمودند و تساوی همه مسلمانان در برابر حقوق و قوانین الهی را اعلام کردند.

پی نوشت:
بحارالأنوار: ج ۳۷ ص ۱۱۳، ج ۲۱ ص ۳۸۰
بحارالأنوار: ج ۳۷ ص ۱۱۴

مراد از تحویل میراث انبیاء به حضرت علی علیه‌السلام در سفر حجةالوداع چیست؟

پس از پایان مراسم حج، دستور الهی بر پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله نازل شد:

«نبوت تو به پایان رسیده و روزگارت کامل شده است. اسم اعظم و آثار علم و میراث انبیاء را به علی بن ابی‌طالب بسپار که او اولین مؤمن است. من زمین را بدون عالمی که اطاعت من و ولایتم با او شناخته شود و حجت بعد از پیامبرم باشد رها نخواهم کرد».

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله، امیرالمؤمنین علیه‌السلام را فراخواند و مجلس خصوصی تشکیل دادند و امانت‌های الهی از جمله صُحُف آدم و نوح و ابراهیم علیهم‌السلام و تورات و انجیل و عصای موسی علیه‌السلام و انگشتر سلیمان علیه‌السلام و... را به آن حضرت تحویل داد، و بدین‌سان میراث شش هزارساله انبیاء به امیرالمؤمنین علیه‌السلام سپرده شد. این ودایع از امیرالمؤمنین علیه‌السلام به امامان بعد منتقل شده تاکنون که در دست مبارک آخرین حجت پروردگار حضرت بقیةالله الاعظم عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف است.

پی‌نوشت:
بحارالانوار: ج ۲۸ ص ۹۶، ج ۳۷ ص ۲۰۲، ج ۴۰ ص ۲۱۶

السلام علیک یا امیرالمؤمنین

لقب «امیرالمؤمنین» به چه کسی اختصاص دارد؟

پیش از حرکت به سوی غدیر، در مکه جبرئیل لقب «امیرالمؤمنین» را به عنوان اختصاص آن به علی‌بن‌ابی‌طالب علیه‌السلام از جانب الهی آورد، اگرچه این لقب قبلاً نیز برای آن حضرت تعیین شده بود.

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله دستور دادند تا بزرگان اصحاب جمع شوند و طی مراسم خاصی نزد علی علیه‌السلام بروند و به عنوان «امیرالمؤمنین» بر او سلام کنند و «السلام علیک یا امیرالمؤمنین» بگویند، و بدین وسیله در زمان حیات خود، از آنان اقرار بر امیر بودن علی علیه‌السلام گرفت.

در آن لحظه بعضی از اصحاب به عنوان اعتراض به پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله گفتند: آیا این حقی از طرف خدا و رسولش است؟ حضرت غضبناک شد و فرمود: «حقی از طرف خدا و رسولش است. خداوند این دستور را به من داده است».

پی نوشت:
بحارالأنوار: ج ۳۷ ص ۱۱۱ و ۱۲۰.
عوالم: ج ۱۵:۳ ص ۳۹.
کتاب سلیم: ص ۷۳۰

غدر
پیمان آسمانی

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله چگونه امیرالمؤمنین علیه‌السلام را به حاضران در غدیر معرفی کردند؟

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله پس از مقدمه‌چینی و ذکر مقام امامت و خلافت و ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السلام، برای آنکه تا آخر روزگار راه هرگونه شک و شبهه بسته باشد، پس از معرفی صاحب ولایت به صورت زبانی، آن حضرت را عملاً معرفی کردند. ابتدا فرمودند:

«باطن قرآن و تفسیر آن را برای شما بیان نمی‌کند مگر این کسی که دست او را می‌گیرم و او را بلند می‌کنم و بازویش را گرفته و او را بالا می‌برم».

حضرت گفته خود را عملی کردند و بازوان امیرالمؤمنین علیه‌السلام را گرفتند.

در این هنگام امیرالمؤمنین علیه‌السلام دستان خود را به سمت صورت حضرت باز کردند به طوری که دستانشان به سوی آسمان بلند شد. سپس پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله امیرالمؤمنین علیه‌السلام را از جا بلند کردند تا حدی که پاهای آن حضرت محاذی زانوهای پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله قرار گرفت. در این حال از مردم پرسیدند: چه کسی صاحب اختیار شماست؟ گفتند: خدا و رسولش؟ در اینجا فرمودند:

مَنْ کُنْتُ مَوْلاهُ فَهذا عَلِیٌّ مَوْلاهُ، اَللّهُمَّ والِ مَنْ والاهُ وَ عاداهُ وَ انْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ وَ اخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُ

پی نوشت:
بحارالأنوار: ج ۳۷ ص ۱۱۱ و ۲۰۹.
عوالم: ج ۱۵:۳ ص ۴۷.
کتاب سلیم: ص ۸۸۸ ح ۵۵

بیعت با امیرالمؤمنین علیه‌السلام از چه زمانی آغاز شد و تا چه زمانی به طول انجامید؟

زمانی‌که حضرت رسول صلی‌الله‌علیه‌وآله از منبر پایین آمد، نزدیک ظهر بود. در شدت گرما مؤذن اذان گفت و مردم نماز ظهر را با آن حضرت به‌جا آوردند. پس از آن، ایشان امر کرد خیمه‌ای برای امیرالمؤمنین علیه‌السلام در برابر خیمه آن حضرت برپا کردند و دستور داد تا مسلمانان فوج‌فوج به خدمت امیرالمؤمنین علیه‌السلام رفته، بگویند: «السلام علیك یا امیرالمؤمنین». پس مردان چنین کردند. آن‌گاه فرمان دادند تا همسران آن حضرت و زنان مسلمان که همراه ایشان بودند، با امام علی علیه‌السلام بیعت کنند.

برنامه‌ی بیعت تا سه روز ادامه داشت و پیامبر این مدت را در غدیر اقامت داشتند و برنامه چنان حساب‌شده طراحی شده بود که همه‌ی مردم در آن شرکت کردند.

غدیر پیمان آسمانی

پیامبر در روز غدیر خم چه مسئولیتی را بر دوش والدین گذاشتند؟

پیامبر از اجتماع بزرگ حاضر در غدیر خواست تا به امامت دوازده امام اعتراف و با امام علی علیه‌السلام بیعت کنند. هیچ‌گاه از فرمان علی علیه‌السلام سرپیچی نکرده، به او وفادار بمانند. با دوستان علی علیه‌السلام دوست و با دشمنانش دشمن باشند و حاضران، حادثه روز غدیر را به غائبان ابلاغ کنند.

علاوه بر این تکالیف، رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله بر همه پدران و مادران تا روز قیامت واجب نمود تا حماسه غدیر را به فرزندان خویش بشناسانند و فرمان خدا را نسل به نسل برسانند.

«...آنچه را به رساندنش مأمور بودم، رساندم و این حجتی است بر هر حاضر و غایب و بر هرکس که در این جا حضور داشته یا نداشته، تاکنون زاده شده یا هنوز زاده نشده است؛ پس هر حاضری به غایب و هر پدری به فرزند تا روز قیامت برساند.»

پی نوشت:
احتجاج، ج۱، ص۱۵۰؛
التفسیر الصافی، ج۲، ص۶۲؛
تفسیر نورالثقلین، ج۵، ص۱۹۴، ح۳۳

آیا در روز غدیر تنها بیعت با امیرالمؤمنین مطرح بود؟

خیر! بیعت با همه ائمه علیهم‌السلام مطرح شد و پیامبر بارها از امامت امام علی و یازده فرزندش سخن گفت. تمام حاضران به دستور خدا به امامت همه امامان اعتراف کردند و سپس چون امام علی علیه‌السلام در جمع حضور داشت با آن حضرت بیعت کردند.

با نگرشی در سرتاسر خطبه به خوبی روشن می‌شود روز غدیر روز «ولایت و امامت» است:

آماری از موضوعات مورد بحث و تعداد جملاتی که درباره هریک آمده:

ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السلام: ۵۰ جمله.
ولایت ائمه علیهم‌السلام: ۱۰ جمله.
فضائل امیرالمؤمنین علیه‌السلام: ۲۰ جمله.
حکومت حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف: ۲۰ جمله.
شیعیان اهل‌بیت و دشمنان ایشان: ۲۵ جمله.
بیعت با معصومین علیهم‌السلام: ۱۰ جمله.

آماری از کلمات و اسماء به کاررفته در خطبه:

نام «امیرالمؤمنین» علیه‌السلام چهل‌بار به‌عنوان «علی» تصریح شده است.
کلمه «ائمه» ده بار صریحاً آمده است.
نام امام زمان علیه‌السلام چهار بار به‌عنوان «مهدی» ذکر شده است.
اکثر خطبه درباره ائمه علیهم‌السلام است که به‌صورت ضمیر یا اشاره یا عطف آمده و منظور از ذکر این موارد، تصریح‌های پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله به این اسماء مبارک است.

چگونه پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله شادمانی خود را از اعلام ولایت امیرالمومنین علیه‌السلام ابراز داشتند؟

نکته قابل توجهی که در هیچ یک از پیروزی‌های پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله حتی فتح مکه سابقه نداشته، این است که حضرت در روز غدیر فرمودند: «به من تبریک بگوئید! به من تهنیت بگوئید! زیرا خداوند مرا به نبوّت و اهل‌بیتم را به امامت اختصاص داده است»؛ و این نشانه فتح بزرگ و درهم شکستن کامل سنگرهای کفر و نفاق بود.

از سوی دیگر پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله به منادی خود دستور دادند تا بین مردم گردش کند و این خلاصه غدیر را تکرار کند: «مَنْ کُنْتُ مَوْلاهُ فَهذا عَلِیٌّ مَوْلاهُ، اَللّهُمَّ والِ مَنْ والاهُ وَ عادِ مَنْ عاداهُ وَ انْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ وَ اخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُ» تا در غدیر به عنوان تابلوی ابدی ولایت بر دل‌ها نقش بندد.

در این حال پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله می‌فرمود:

«الْحَمْدُللهِ الَّذی فَضَّلَنا عَلی جَمیعِ الْعالَمینَ؛

سپاس خدایی را که ما را بر جمیع عالمین فضیلت داد».

پی نوشت:
بحارالانوار: ج ۲۱ ص ۳۸۷.
امالی شیخ مفید: ص ۵۷

غدیر پیمان آسمانی

داستان بستن عمامه «سحاب» بر سر امیرالمؤمنین علیه‌السلام چه بود؟

عرب‌ها هرگاه می‌خواستند ریاست شخص بزرگی را برقومی اعلام کنند، یکی از مراسماتشان، بستن عمامه برسراو بود. اهمیت این برنامه آنگاه بیشتر می‌شد که شخص بزرگی عمامه خود را برسرکسی ببندد؛ و این به معنای اعتماد براو بود.

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله در مراسم غدیر عمامه خود را که «سحاب» نام داشت، به عنوان تاج افتخار برسر امیرالمؤمنین علیه‌السلام بستند و انتهای عمامه را بردوش آن حضرت قرار دادند. امیرالمؤمنین علیه‌السلام دراین باره چنین می‌فرمایند:

پیامبردر روز غدیرخم عمامه‌ای برسرم بستند و یک طرف آن را بردوشم آویختند و فرمودند: «خداوند در روز بدر و حنین، مرا با ملائکه‌ای که چنین عمامه‌ای به سرداشتند یاری نمود».

پی نوشت:
الغدیر: ج ۱ ص ۲۹۱.
عوالم: ج ۱۵:۳ ص ۱۹۹.
اثبات الهداة: ج ۲ ص ۲۱۹ ح ۱۰۲

غدیر
پیمان آسمانی

حضور جبرئیل علیه‌السلام در غدیر چگونه صورت پذیرفت؟

ظهور فرشتگان به صورت آدمی در موارد خاصی اتفاق افتاده که پیام خاصی برای هدایت مردم همراه داشته است. در غدیر نیز این اتفاق پس از سخنرانی پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله پیش آمد و بار دیگر حجت را بر همگان تمام کرد.

در آن روز مردی زیباصورت و خوشبوی کنار مردم ایستاده بود و می‌گفت:

«به خدا قسم، روزی مانند امروز هرگز ندیدم. چقدر کار پسرعمویش را مؤکد نمود، و برای او پیمانی بست که جز کافر به خدا و رسولش آن را برهم نمی زند. وای بر کسی که پیمان او را بشکند.»

یکی از صحابی، نزد پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله آمد و عرض کرد: شنیدی این مرد چه گفت؟! حضرت فرمود: آیا او را شناختی؟

گفت: نه. حضرت فرمود:

او روح‌الأمین جبرئیل بود. تو مواظب باش این پیمان را نشکنی، که اگر چنین کنی خدا و رسول و ملائکه و مؤمنان از تو بیزار خواهند بود!

پی نوشت:
بحارالأنوار: ج ۳۷ ص ۱۲۰ و ۱۶۱.
عوالم: ج ۱۵:۳ ص ۸۵ و ۱۳۶

غدیر
پیمان آسمانی

ماجرای عجیب «اقرار زبانی» در بیعت غدیر چه بود؟

«ای مردم! شما بیش از آن هستید که با یک دست و در یک زمان با من دست بیعت بدهید. پروردگارم مرا مأمور کرده است که درباره‌ی آنچه برای علی امیرالمؤمنین و امامانی که بعد از او می‌آیند منعقد نمودم، از زبان شما اقرار بگیرم...»

با بیان این فرازها، پیامبر در اقدامی عجیب از جمعیت حاضر در غدیر اقرار زبانی گرفت.

از آن‌جا که این بیعت بر سریک مسئله زودگذر نبود بلکه بر سریک اعتقاد آن هم به بلندای ابدیت بود، ازاین‌رو حضرت عبارات مفصلی را برزبان مبارک جاری کردند تا هرکس به شکلی خاص برای خود اقرار نکند، بلکه همه به مطلبی واحد التزام دهند و بیعت کنند. پس از مردم خواستند عیناً جملات را تکرار کنند تا فرصت تحریف از سوی منافقین برچیده شود.